

DANICA.

Katolišk cerkven list.

List 49.

V četrtek 7. grudnia 1854.

Tečaj VII.

V praznik neomadeževaniga spočetja Marije Device 8. decembra 1854.

1. Prelepo zarja vtrinja se,
Zlati vse biserne gore;
Nebo čistejši od zlata
Se v rajskih žarkih lesketa.
Še lepši zarja čista vsa
Marija si brez vsiga madeža!
2. Nar lepši stvar zmed vsih stvari
In polna Božje milosti
Si ti, Marija! lepa vsa
Spočeta že brez madeža.
Iz tebe solnce luč gori,
Krog tvoje glave dvanajst zvezd svitli.
3. Kako bi tebi hvalo pel,
Ker prah sim zemlje in pepel; —
Od vekov si izvoljena
Devška mati Jezusa,
Telo telesa tvojiga
Se v zakramentu nam zavživat' da.
4. Marija, ti si polna gnad,
Ni te pokvaril raja sad,
In madeža le v tebi ni.
Modrosti Božje perva hči!
Vsi angeli ti čast pojo,
Kraljico svojo te pozdravljajo.
5. Marija, ti, nebes radost,
Si pa tudi naš up in sladkost;
Na - te rodovi kličejo,
Na - te sirote vpijejo,
In k tebi grešnik perbeži,
Kadar pravice Božje se boji.
6. Oj sij presvitla zarja nam
Pred Božjim solncem, Jezusam!
In z lučjo svete čednosti
Ogrevaj steze naših dni!
Kadar bo pa življenja kraj,
Marija, sveti nam v nebeški raj!

J. Virk.

God spočetja Marije Device na Slo- venskim zgodaj znan.

V zgodbah Oglejske cerkve se sploh pripoveduje, da je že patriarh Friderik, kateri je bil l. 902 do 921 pastir tiste cerkve, praznik spočetja Marije Device vpeljal. Ta pripoved se opéra na list, ki se nahaja med spisi s. Anselma Kenterburiškiga škofa v Anglii (napeljuje ga Valvazor b. VIII. str. 627, Schönleben v svojih bukvah od prečisti-ga spočetja Marije Device, pa tudi de Rubeis v Monumenta eccl. Aquil. t. I. cap. 51.); desiravno ta list ni gotovo delo sv. Anselma, vendar je staro spricevanje, da je bil praznik od imenovane skrivnosti zgodaj v naših krajih vpeljan. Glasi pa se tisti list tako:

„V času nekiga frankonskiga kralja je bil duhovnik, pa še ne mašnik, kraljeviga rodu, kateri je Mater Jezusovo iz vsiga srca ljubil, in njene duhovne ure skerbno opravljaj. Po nasvetu svojih staršev pa je hotel v zakon stopiti s hčerjo nekiga posebniga plemenitnika. Nekiga dne pa se po sveti maši še le spomni, da duhovnih ur te presvete Device za tisti dan po svoji navadi še ni opravil; to-raj ostane sam v cerkvi, ter pri altari svete De-vice moli duhovne ure Gospodove Matere; ko pa izreče ta predglas: Lepa in častita si hči Je-ruzalemska! se mu Marija Devica prikaže z dvema angelama, ktera sta ga za desno in za levo prijala. Marija pa mu reče: *Ako sim jez lepa in častita, kaj je to, da mene pušiš, in drugo ne-vesto vzameš? Ali nisim jez nar bolj čedne po-dobe? ali nisim jez lepši od une? On pa osupnjen odgovori: Presladka moja Gospa, troja svetloba premaga vso lepoto svetla. Kaj hočeš, Gospa, de storim? Pa ona mu pravi: Ako telesno nevesto, ktere se hočeš deržati, iz ljubezni do mene zapu-šliš, boš mene imel nevesto v nebeškem kraljestru; in ako praznik mojiga spočetja vsako leto 8. de-cembra praznično obhajaš, in ga obhajati učiš, boš z menoj kronan v kraljestru mojiga Sina.* Po teh besedah je presveta Devica zginila. Duhovnik pa potem ni hotel domu iti, ter se je brez posveta svojih staršev v neki samostan zunaj svoje domo-vine napotil, in je ondi miniško oblačilo sprejel. Čez kratek čas pa je po zasluženji sv. Marije De-vice postal Oglejski škof in patriarh, ter je praz-nik spočetja presvete Device o povedanem dnevu, dokler je živel, vsako leto z lastno osmino zvesto obhajal, in ga obhajati učil.“

Pomniti se mora, da god spočetja Marije De-vice ni bil precej povsod zapovedan praznik, am-pak obhajal se je po raznih škofijah in tudi v Rimu od začetka po prostih sklepih. Papež Sikst IV. ga je l. 1476 po vsi cerkvi z odpustki priporočeval, Klemen IX. mu je leta 1667 osmino pridjal, in Klemen XI. ga je za vso cerkev v zapovedan praz-nik l. 1706 postavil. V avstrijskih deželah se je vendar že l. 1629 začel praznično obhajati po željah cesarja Ferdinanda II. zavoljo raznih srečnih zmag zoper sovražnike — tudi po prizade-vanji Tomaža Krena, Ljubljanskiga škofa.
Hicinger.

Sveto leto pa peklenšak.

O kako lepo je viditi cele kardela pobožnih kristjanov, ki iz farne cerkve k podružnici v pro-cesii gredo! Kako lepo je slišati cele kardela po-božnih kristjanov, ki po poti iz cerkve v cerkev

združeni sv. roženkranc in litanije molijo, ter Boga milosti prosijo, Marijo časté in se njeni prošnji priporočujejo. Zares! vsaciga kristjana serce, če tudi še tako neobčutljivo, se mora omečiti, ter z nekakim sv. nagnjenjem veselo se pobožnim kardelam pridružiti. In ko dve ali tudi tri in še več sto pobožnih kristjanov v sv. roženkrancu Marijo, našo Mater, prosi, de bi za nas prosila, o pač ni dvomiti, de bi nas premila Mati — prečista Devica Marija — ne uslišala. Je pa več takih krajev po naši ljubi domovini, de so procesije tako dolge. Vemo tudi za majhno faro, kjer je en dan še čez 50 samih deklet in nekoliko manj fantinov sv. zakramente pobožno prejelo — pa ni bila nedelja, tudi zapovedan praznik ne, — kateri so potem v veliki procesii cerkve obiskali. Zares je lepo! — In če pomislimo, de se clo nedolžni otroci terdo postijo, starše prosijo, de naj namesto njih vbogajme dajo, ker sami nič nimajo — je pa vse to zdaj v s. letu v zadobljenje popolnoma odpustkov potrebno, tudi zapovedano — ali nam ne bo usmiljeni Bog prizanesel in od nas odvernili žalostnih in revnih časov? Saj bi to lahko vsakdo od Božje milosti perčakoval, ko bi nič drugiga ne vedil — ne slisal.

Kako žalostno je pa v tem sv. času tudi viditi kardela kristjanov — po imenu — ki iz svoje ali ptuje hiše v hišo za ples tudi v procesii derdajo! Zares! vsaciga kristjana serce se mora zagroziti in žalostno mora zdihtniti: O tempora! o mores! — V sv. letu so Ljubljancani bal imeli! —

Hudič je nekđaj iz pekla se zmuzal, in je po zemlji stanovanja iskal. Bil je pa zbirčen ter ni hotel biti kar en komejkej; hotel je sebi enako tovaršijo zalesti. Vse pota in plota je prehodil, vse je prešefnal, povsodi svoj nos vtaknil — nikjer mu ni všeč. Zmisli si zvita buča: Na kraljev dvor bom šel; tam imajo vsiga dosti in gotovo vsaktere hudobije v obilnosti posvetnih dobrot doprinašajo. Teče, de bi kmalo pete na poti pustil, na kraljev dvor. Pridirja ravno do dvorane in nasprot mu pripeljejo hudodelnika, ki je na vislice obsojen. Dete hentaj! tu ne bo nič! Pravica je tu, le hitro nazaj, ali pa tiho memo. Tava po blatu dalje in ne ve ne kod ne kam bi se podal. Misli sem ter tje, kam jo bo zdaj mahnil, in si zmisli: Rokodelci znajo dobro kozje molitvice; med njimi bom stanoval. Pa grozno se spet opehari. Vidi, de mnogo rokodelcov vsaki dan k sv. maši hodi ali večidel vsi svojo juterno molitev skerbno opravljajo. Ves pobit dalje štokrlja in že se boji, de jo bo mogel nazaj v pekel pobrati. Perštokrlja do neke pivnice; tu sliši velik šum. Hitro teče vanjo, in kako je vesel, ko mu strupeno žganje že na pragu v nos buti, in v pivnico stopivši vidi marsikej za se po hiši. Zdaj sim jo vender zadel, si misli. Skerbno vse pregleduje: pa na enkrat ga nekaj strašno zbode. Vidil je namreč nekatere s. podobe po steni, in v kotu malo skrinjico, v ktero so rokodelske družbe denar metale, kteriga so ob kvatrih med uboge razdelili, kar niso za sveto mašo obernili. Jeza ga zgrabi in naglo jo iz hiše zakloboštra. Na hišnim pragu pa se spodtakne ter se na tla zvali, kakor je dolg in širok. Počasi se homata po koncu, ker se je bil precej dobro potolkel; kar zasliši v zgornji hiši škripanje, vriskanje, ropotanje in še druge take peklenske lanje. Kakor de bi mu nič ne bilo, jo pomeri po lestvici v zgornjo hišo, misleč: še to moram pogledati, kaj ti imajo, preden svoje kopita v pekel ponesem. Gleda in gleda, jo

tanko zapiska, strašno jo žvižga, na perste berlizga, neznano vriska, z nogo jo perbija, strašno se zvija, grozno zavpije in — zgine. Pa — niso se še enkrat vsi zasukali, je že spet pri njih. Po stoliček je zlodej tek. Na sredi ga postavi pa se nanj usede. Zđaj še le piska in vriska, berlizga in žvižga in zraven zapoje: hihhi, fidlifi, „to je moj dom“, s peto perbija, „to je moj dom — moj dom — dom —“.

Pa ta pravlica se bo marskterimu le smešna zdela. Bom pa še tole povedal: Veliko jih je, kateri imajo drugačne bale, kakor Ljubljancani; imajo druge muzike. Njih oblačilo ni pripravno za bal, njih želodec ni kruha sit, jim torej ni potreba po norčevo skakati; še tako prenašlo vse prekuha in povžije. Njim godejo čudni godci, in sicer zastonj. Nekteri imajo burjo, ki jim „allegro“ bije, de z zobmi šklepetajo; nekterim revšina „andante“ vellea; nekterim dragina „moderato“ kaže. Uboštvo na vse viže na svoj škant vije; lakota je prevzela citre in vprekel, in v nekatere kraje tudi kolera s trobento svojo „intrado“ dela. In ti godci s svojo čudno godbo se tudi po Kranjskim, brez plačila ponujajo. Plesavcov in plesavk je pa po Kranjskim veliko, ki morajo žalostno plesati, kakor ti pretergani godci godejo in fidlajo. Take bale imamo tudi po kmetih, pa se tudi iz Ljubljane precej daleč po kmetih take muzike slišijo: in vedno gre le „krescendo“, utegne pa tudi še „fortissime“ biti. — Res je treba balov pri teh balih — v sv. letu! Na kmetih se nam to prav čudno zdi, pa tudi po katoliški Ljubljani to čudno tli; to vè deželjan.

Katoliška cerkev na Turškim.

B. V Azii.

16.) Skij (Kios), škofija na otoku tega imena, ima zdaj le 4—500 vernih, 5 cerkvā in eno kapelo. Ta otok je bil dolgo časa pod oblastjo Benecanov, za tega voljo je bilo med Greki tudi veliko katoličanov. Do l. 1823 je bilo samo v velikim mestu 25—30.000 prebivavcov, in okoli po otoku do 110.000. Zdaj je vsih komaj 12—14.000. Od kod toliko pomanjšanje? Ko so bili l. 1821 Greki turški jarm od sebe vergli, so l. 1822 tudi prebivavci imenovaniga otoka, pridni in premožni trgovci, z njimi potegnili. Ali l. 1823 pride sultanov kapudan-paša z barkami polnimi vojakov do otoka; otočani ne sumijo nič hudiga. Brez opovevanja spravijo Turki svoje barke v zavetje, stopijo na suho, — in zdaj, — kakor drevarji v gojzdu vse drevesa poderejo, — tako so zdaj Turki sekali in sekali uboge otočane, moške in ženske, stare, mlade in otroke. Kadar so se opoldne opočili, so po obedu se spet morije poprijeli, in to je terpelo tako dolgo, de od omenjenih 135.000 ljudi skorej nikogar več pri življenji ni ostalo. Ali so bili vsi otočani puntarji? Ta in njé toliko enacih pergodeb iz turške zgodovine povejo zadosti, če je celota Turčije res tako potrebna. —

17.) Rod, velika škofija, zedinjena s škofijo na otoku Malti, kjer tudi škof prebiva. Med 30.000 prebivavci je komaj 2000 katoličanov, 20.000 je Turkov in 8000 Grekov. — Otok Rod sloveč v starih časih zavoljo kolosa, t. j. 105 čevljev visoke bronaste podobe, je bil l. 1310 prišel v oblast vitezov bolnišnice sv. Janeza Kerstnika v Jeruzalemu, sploh imenovanih Joanitarjev. Njih veliki glavar je bil tistikrat Fulkon de Villaret. Terd-

njave rodiške so bile zboljšane, trume latinskih kristjanov iz Jutroviga so hitele k tēm vitezam in najdlje zavetje pri njih. Ravno tistikrat so Turki svojo moč utemelili, skozi 300 let se je zdaj Evropa tresla pred turškimi grozovitnimi napadami; nje vladarji nikoli prav zedinjeni se niso zamogli njim s pospeham zoperstaviti. Le papeži in Joanitarji, ti so bili vedno na straži zoper te grozovite nevernike. Papeži so v tem času desetkrat križansko vojsko zoper Turke oznanovali, podperali kristjane z denarjem in barkami v njih bojih s polomescam. Joanitarji pa so se bojevali s Turki brez nehanja po suhim in po morji in bili tako bramba kersanstva. Vender so vzeli Turki 1361 Adrianopol, 1362 Filipopol, premagali 1389 popolnoma Serbe, Bulgare in Albance na Kosovim polji. Že je žugal strašen sultan Bajacet, de bo njegov konj z altarja cerkve sv. Petra v Rimu oves zobal in je 1396 pri Nikopelskim mestu zmlatil viteze iz Francoskiga, Nemčije in Ogerskiga, kakor smo pri pogledu Bulgarije vidili. Veliki glavar Joanitarjev po imenu Filibert de Naillac je tistikrat otel cesarja Sigismunda, de ga Bajacet ni vjel, in ga je srečno v Rod odpeljal. Hudo hudo so leta 1440 in 1444 egiptčanski Mameluki Joanitarje stiskali na njih otoku. Zadnjič 1453 je vzel Mohamed II. Carigrad, papež Pij II. (Piccolomini — nekđaj škof v Terstu) umerje l. 1464 od žalosti, ker ni mogel kersanskih vladarjev zediniti k pomoči slavnemu Skanderbegu v Albanii zoper Turke. Odslej so Turki skorej vsako leto prigromeli na Ogersko noter do Avstrije in skozi Hrovaško, Kranjsko noter do Tagliamenta na Laškim, požigali, morili in vlačili tavžente in tavžente kersanskih žen in otrok v sužnost. Leta 1480 so Turki na 100 barkah napadli laško terdnjavo Otranto, tam umorili 12.000 ljudi; ravno takrat so druge trume bile pri oblegi otoka Roda, ali Joanitarji so jih po hudih bitvah srečno odpodili. Sultan Suleiman II. vé dobro, de Rod in Beligrad sta nar boljši bramba kersanstva, nju se polastiti sklene on za terdno; pripomogla mu je žalostna razpertija v veri pri kristjanih, ravno takrat namreč so Luter, Kalvin, Cvingli itd. edinost cerkve razrušili. Beligrad je padel 1521 v turško oblast, in 1522 pride Suleiman II. z 200.000 Turki na 300 barkah pred Rod. Veliki glavar Joanitarjev Filip Villiers de l'isle Adam, že siv starček, je imel le 600 vitezov in 4500 vojakov. Ali s temi se je 6 mescev junaško branil. Kadar je bila že vsa terdnjava razrušena, ves smodik porabljen, in 100.000 Turkov okoli ozidja mrtvih, se je on še le vdal. 21. grudna 1522 se je veliki glavar s sultanom pogodil, de smejo Joanitarji brez overanja proč iti. Vzeli so sebej orožje, svetinje, svete posode in liste; in v dvanajstih dnevih so žalostni zapustili Rod, kjer so oni in njih predniki toliko za brambo kersanske vere storili. — Odslej je Rod turški otok postal. Joanitarji pa so bili en čas v Viterbi, dokler niso od cesarja Karola V. otokov Malte, Gozze, in Komine dobili 1530; bili so pa tam do 18. rožnika 1798, ko so se mogli Francozam umakniti. 8. kim. 1800 so Anglezi Malto vzeli, in jo imajo še današnji dan. Tako sta sedeža tako slavnih kersanskih vitezov Joanitarjev Rod in Malta zdaj prvi v oblasti nevernikov, drugi v oblasti krivovercov.

V. Sežun.

Ogled po Slovenskim.

Iz Ljubljane. Preteklo saboto so naš milostivi škof 15 bogoslovcev in 2 franciskanama male žegne, 1 že izoalanimu bogoslovcu pa subdiakonot v svoji kapeli podelili; poslednji bo diakonat 9., mašnikovo posvečenje pa 15. dan tega mesca prejel.

Iz Kranjske okolice. H. — (Konec.) Druga nova starica začeva Velesovski samostan, od kteriga Valvazor ni mogel nič prav gotoviga izvesti, kdaj de se je začel. Pismo vojvoda Alberta l. 1338 (prepis je hranjen v Ljubljanskim muzeji) pa ima v sebi celo vstavno pismo patriarha Bertolda l. 1238, na katero se do zdaj ni pazilo. Ondi je zaznamovano, de so trije bratje plemenite Kamniške rodovine, kterih grad je na griču nad Velesovim stal, namreč Veriand, Gerloh in Valter, dalje njih brata Berona vdova in sin, tudi sinovi družiga brata Henrika sklenili v dolini Marije Device pri Velesovim kraj molitve in hišo v čast Kristu-u in njegovi Materi postaviti, de so tje poklicali sestre iz Dunaja, ktere po vodilu sv. Avguština in nekaj tudi s. Benedikta živijo (takošno vodilo si je namreč sv. Dominik izvolil); dalje, de so ti bratje več zemljiš v okolici za novi samostan odločili, tudi svojo pravico do ondašnje cerkve sv. Marjete pobožnim sestram prepustili, in de hočejo vse zidanje samostana in cerkve na svoje stroške prevzeti; dalje, de je Albert, opat iz Gornjiga grada, tudi petnajst zemljiš in šestdeset mark denarja dal, razun kar je več plemenitnikov darovalo. Vse to je po besedah pisma patriarh Bertold poterdil, in po volji otrok svojiga brata Otona, Meranskiga vojvoda, namreč Otona II. in Neže, zaročnice avstrijskiga vojvoda Friderika II., je pridal samostanu tudi cerkev sv. Jurja na polji. Ako se obsežek tega pisma primeri s tem, kar je pri Valvazorji in pozneje pri Marianu pisano, se lahko spozna, kdo je tisti neznani nemški škof, ki je Velesovskimu samostanu tri fare podaril; je namreč ravno patriarh Bertold, ki je bil nemške rodovine iz Meranskih vojvodov v Tirolih. Tudi se lahko popravi, kar je od nekiga vojvoda Otona in njegove sestre govorjenja; je namreč Oton Meranski in ne Avstrijski vojvoda. Od Cerkljanske fare pismo ne pové, kdaj de je Velesovskim nunam došla; ker pa Valvazor piše, de je tudi tisto uni nemški škof daroval, se je to pozneje moglo zgoditi. Saj je samostan časoma tudi druge posesti in posebne pravice od raznih plemenitnikov in od deželnih knezov v dar prejel, n. pr. od Henrika Meranskiga l. 1317, in od Alberta Avstrijskiga l. 1338, in od družih. Valvazorjeva letnica od začetka samostana Velesovskiga, namreč 1221, pa se lahko vjema z letnico uniga pisma; zakaj sklep samostan postaviti se je utegnil že pred zgoditi, kakor pa je bilo pismo storjeno. Zlaj je sicer vse to ostarelo, zakaj samostan v Velesovim je l. 1782 nehal, in cerkev Marije Device je zdaj farna namesti cerkve sv. Marjete.

V omenjenim pismu se med pričami najdejo tudi mnogi duhovni gospodje, tako de nam je spet več tacihi imén iz prejšnjiga časa, namreč tukaj za l. 1238, znanih. So pa ti: Henrik arhidiakon in Rajner dekan na Kranjskim, Bertold arhidiakon v Beljaku; Veriand iz Kamniške plemenitne rodovine, ravno zgoraj imenovani vtemelitel samostana, fajmošter v Mengau, Diterik fajmošter pri Devici Marii v Cerkljah, Henrik prošt pri Bleškim jezeru. Ime arhidiakon (Erzpriester, veliki mašnik) je kdaj nekaj višji oblast pomenilo, kakor zdaj dekan, samo de v starjim času je bil le eden za Kranjsko, eden za Koroško, eden za srednje Štajersko, in dva za Goriško in Furlanijo, kolikor daleč je namreč Ogleski patriarhat segal; pozneje pa je bilo več arhidiakonov, na pr. za Kranjsko šest.

Kaj pa de je bil zgoraj imenovani dekan na Kranjskim, za to stran bi se utegnili reči, de je le manjši del dežele v svoji oblasti imel, pred ko ne dolensko stran; v srednjim veku se je Kranja razločila v Kranjsko knežijo, to je Gorenško (pagus Chreinae) in v Kranjsko ali slovensko stran, to je Dolensko (marchia Chreinae, Marchia slavonica); Notranjsko pa se je velik del k Furlaniji ali Goriški štelo.

Od Kupe. Po neutrudljivim prizadevanji za oplešanje cerkve i za povišanje časti Božje tolikanj unetiga fajmoštra gospod Jožefa Grahek-a je Podzemeljska farna cerkev iz Dunajske risarske akademije prav lep križev pot dobila, ki so ga v nedeljo blagoslovljenja vseh cerkv častiti O. Ehrenfried v veselje vseh farmanov slovesno blagoslovili. Borovčan.

Razgled po keršanskim svetu.

Dunajski časnik je iz Madrida 13. novembra naznanil, de je španjolska kraljica mašnika s sv. zakramenti srečala. Precej stopi z voza ter ga mašniku ponudi; sama pa peš gre do hiše umirajočiga, stopi tudi vanjo, poklekne k revni postelji bolnikovi, ga poslednjič še tolaži ter mu denarjev podari. To pobožno obnašanje svitile kraljice je ljudstvo močno razveselilo in k dobri mu spodbudilo.

Po časniku „Allgemeine Zeitung“ je duhovni pastir vojakom na barki „Jeni“, preden so začeli na Sebastopolsko terdnjavo streljati, priserčno govoril in jih varstvu Marije prečiste Device priporočil. In ta barka ni bila nič poškodovana, noben vojak na nji ni bil ne ubit ne ranjen, akoravno se bližnje barke ob desnici in levi močno bile poškodovane.

Turška vlada je obljubila, de bo kristjanam njihov stan v turških deželah polajšala. Tisti pa, ki svetvajo, kakošne pravice de naj se kristjanam podeli, so možje, ki nič dobrega ne obetajo: prvi je pijanec, drugi podkupljiv, tretji omahljiv, četerti prenapet turk, peti razuzdane, kratko reči: vsi svetovavci kažejo, de turški vladi za boljši stan kristjanov clo nič ni mar.

Časnik „Univers“ je za preganjano cerkev v nemških deželah že 39.000 frankov nabral, ter 28.000 fr. v Freiburg, 6000 fr. pa v Limburg poslal.

Bukve kardnala Maja je papeževa vlada kupila; jih je pa 7000 zvezkov in so 100.000 frankov vredne. Dobila jih bo naprava za razširjanje sv. vere.

Bogoslovski učenci v Budiejovicah so nedavno prvi zvezek cerkvenih govorov na svetlo dali, ki so, kakor „Salzburger Kirchenblatt“ pravi, hvale vredni.

Škofijstvo v Bernu je duhovšini priporočilo bukve z naslovom: De benedictionibus et exorcismis Ecclesiae catholicae libri duo. Scripsit Theobaldus Bischofberger, Presbyter idemque phil. Dr.

Ogerski grof Karoly zida v Fotu na svojim zemljišu gotiško cerkev po zgledu gotiške škofijske cerkve v Parizu. Vzidal je že vanjo več ko deset sto tavezent goldinarjev. Bo pa tudi ta cerkev velika lepota za vso okolico.

Iz Rima. Rusoveka druhal je do katoliških duhovnov mnogo ljutost in rusovski vradniki so več noviga stiskanja in preganjanja do katoliške cerkve v sedanjih homatii pokazali. Po namestnikih in poročnikih, ki so rusovskim mejam nar bližje, so sv. oče papež zvedili vse nadloge, ktere cerkev tam terpi; zavoljo tega so oni po kardinalu Antonelli-tu v reznim pismu do rusovskega poslanca v Rimu terjali, de bi vender enkrat nehala tako dolgo in upijoče mučenje katoliške

cerkve na Rusovskim. Časnik „Patrie“ je pravil, de je rusovski poveljnik per oblegi mesta Silistrije pred enim naskokom ukazal vojake (po staroversko) obhajati, de bi bolj srečni bili. Zgodilo se je; ali dva bistroumna poljska vojaka sta popu rekla, de sta katoličana in de torej obhajila starovercov ne smeta prejeti. Pop ju je zatožil, in bila sta po izreku vojskno sodnije zavoljo tega ustreljena. — Odgovor rusovske vlade na papeževo petožbo po navadi vse dobro obeta in pravi, de car od teh stisk nič ne vé. Ravno tak odgovor je dobil papež Gregori XVI. 13. grudnia 1845 iz ust cara Nikolaja, kadar je bila ravno mati Markrina Mieczislavska iz reda basilijanskih nun kakor živ dokaz trinoštva, ktero katoličane na Rusovskim tare, v Rim pribežala. — Imenik Krakovske škofije l. 1854 ima pristavek rimsko-katoliških škofov v Poljskim kraljestvu. V njem se berejo sledeče reči: I. Archidiecesis Varsaviensis. Archiepisc. Metrop. Varsav. vacat (prazna). II. Dioec. Kielcenso — Cracoviensis. Episc. vacat. III. Dioec. Plocensis. Episcop. vacat. IV. Dioec. Calisiensis seu Vladislaviensis. Episc. vacat. V. Dioec. Lublinskis. Episcopus Vincentius Pienkowsky, Ordinum s. Annæ et s. Stanislai H. Classis Eques. *) Suffraganeus vacat. VI. Dioec. Sandomiriensis. Episcop. vacat. VII. Dioec. Augustov. Episc. vacat. VIII. Dioec. Podlachiensis. Episcop. vacat. IX. Dioec. Chelmensis. Episcop. vacat.

Časnik „Magazin für die Literatur des Auslandes“, ki katoličanam nikakor ni vdan, Henrika VIII., začelnika anglikanskiga krivoverstva, takole popisuje: „Tako je bil Henrik VIII. morivec svoje družine, oskrnovavec časti svojih otrok, šiba svoje vere, ropar cerkveniga premoženja, zapravljevec državniiga zaklada, ponarejavec denarja, kriv spričevavec, svetohlinec, kazivce pravosodja, in tako grozovit prelomnik natorne postave, de je Boleyn-a moral zoper svojo hčer Ano pričati. Ob enim je pa bil terdovraten starokopitnež, nesterpljiv besedovavec, čuden in nesitljiv pri obedovanji. Ako pa vse to povzamemo, vender še nimamo polne podobe tega kraljeviga hudobneža, ki je 47 let zato vladal, de bi ljudi mučil in oskrnoval. V svoji postelji je umerl on, ki ga, kakor Hume pravi, podložni niso samo spoštovali, ampak tudi nikoli ne sovražili. Toraj je bila ta zvér priljudna, kakor je bil Neeron priljuden, ker je vpricho ljudstva piskal, ali kakor je bil Domicijan, dokler jim ni pričel groziti. Henrik je bil srečniši; ohranil se je priljudniga do konca. O ljudska milost, kdaj nam boš svojo skrivnost razodela!“

Premembe duhovšine.

V Ljubljanski škofii. V Bevke je poklican gosp. Jan. Zaverl. Postonjski duhovni pastir: gosp. Jan. Erjavec je prestavljen v Radolico, gosp. Jan. Grad pa na Vinico, njegovo mesto bo za nekoliko časa ostalo izpraznjeno; gosp. And. Smole bo še v Planini ostal.

V Lavantinski škofii. Fara v Slov. Gradcu je podeljena gosp. Ferd. Puharju; za mestniga kaplana v Šent-Andrej je poklican gosp. St. Urankar. Gosp. Fl. Slanič, fajmošter v Rudi, in gosp. Mart. Glinšek, fajmošter v Libolcih, sta svoje duhovni menjala. — Prestavljeni so gosp. kaplani: Kar. Terjašek k s. Janezu, Kasp. Zenz v Laško, And. Krajnc v Libolci. — Gosp. Mart. Slander se je za nekoliko časa v pokoj podal. —

*) Pienkowsky je slab, vladi v vsem perjenljiv starček, zato je tudi z dvema podobama svetnikov rusovskih redov II. verste ozaljsan. In še on nima suffragana. Ako Pienkowski umerje, ni nobeniga škofa na Poljskim, v nobeni katoliški škofii!